

« بسمه تعالی »

استاد مفاخری

تفسیر موضوعی قرآن کریم

گرد آوری توسط دانشجویان مهندسی IT (فناوری اطلاعات) اشراق

۱- مراتب انس با قرآن را بنویسید؟

۱. گوش دادن و نگاه کردن به آیات قرآن ۲. تلاوت قرآن ۳. تفسیر قرآن ۴. درک معانی و مفاهیم ۵. تدبر در قرآن
۲- الف: از دیدگاه پیامبر چهار نگاه عبادت است ، نام ببرید؟

۱. نگاه به کعبه ۲. نگاه به قرآن ۳. نگاه به علی ابن ابی طالب ۴. نگاه به پدر و مادر از روی لطف
ب: جامع ترین تفسیر را نام ببرید؟ تفسیر المیزان نوشته علامه طباطبایی

۳- منظور از شناخت سندی ، شناخت تحلیلی و شناخت ریشه ای چیست؟

شناخت ریشه ای: منظور این است که بدانیم مطالب از اندیشه ی خود نویسنده تراوش کرده یا برآمده از اندیشه دیگران است.
شناخت تحلیلی: منظور این است که از مطالب و محتوای کتاب آگاهی پیدا کنیم.
شناخت سندی: منظور این است ، کتابی که در اختیار ماست چه میزان اعتبار دارد.

۴- فرض های بنیادین در شناخت قرآن چیست؟ ۱. به روز بودن و تغیر با زمان ۲. وحیانی بودن الفاظ قرآن

۵- اسرار ماندگاری قرآن در بستر زمان را بنویسید؟ ۱. ژرفای نامحدود در قرآن ۲. پیوند قرآن و عترت ۳. اجتهاد روش مند در قرآن

۶- چرا در قرآن تحریف (تغییر) صورت نگرفته است ؟

۱. چون پیامبر قرآن را بطور علم حضوری دریافت میکرد، یعنی دریافت کننده نسبت به آنچه دریافت کرده هیچ تردیدی ندارد پس تغییر صورت نمیگیرد. ۲. پیامبر افراد مورد اعتماد استخدام میکرد با این دقت تغییر صورت نمی گیرد. ۳. چون آن زمان کتاب کم بود مردم زیاد حفظش می کردند. ۴. معجزه خدا شامل این کتاب می شود پس تغییر صورت نمیگیرد.

۷- منظور از فرهنگ و تمدن چیست؟ چه رابطه ای با هم دارند؟

فرهنگ: مجموعه ای از آداب و رسومی ست که پابندی به آن موجب تمایز قومی با قوم دیگر **میشود**.
تمدن: سیر تعالی فرهنگ و پذیرش نظم اجتماعی است، یعنی خروج از مرحله بادیه نشینی و گام نهادن در شهر نشینی.
ارتباط: لازم و ملزوم هم نیستند ، اما بی ارتباط هم نیستند!

۸- تفسیر چیست؟ منظور از تفسیر موضوعی و ترتیبی چیست؟

- به بیان کردن یا روشن نمودن مسائل تفسیر گویند.
- تفسیر ترتیبی: مفسر قرآن را آیه به آیه مورد شرح قرار می دهد؛ همانند تفسیر نمونه (از آقای مکارم شیرازی)
- تفسیر موضوعی: موضوعاتی را انتخاب کرده و توضیح می دهد.

۹- نخستین مفسران قرآن را نام ببرید؟ - حضرت محمد و حضرت علی نخستین مفسران قرآن بودند.

۱۰- قراء سبعة را نام ببرید؟

۱. نافع ابن عبد الرحمن ۲. ابو عمر بن العلاء ۳. عاصم ابن ابی النجود ۴. عبدالله ابن کثیر ۵. عبدالله ابن عامر ۶. حمزة ابن حبیب ۷. کسایی

۱۱- ترجمه: « لو انزلنا هذا القرآن علی جبل لریته خاشعاً ... »

اگر این قرآن را بر کوهی فرو میفرستادیم یقیناً آن کوه از هم پاشیده میشد. "تفسیر: قرآن تاثیرگذاری بسیار بالایی دارد بطوریکه اگر بر کوهی نازل شود ، کوه از هم پاشیده میشود؛ " تلنگری به انسان "

۱۲- دلایل نیازمندی به تفسیر را نام ببرید؟

۱. چون در قرآن بیان اصول و کلیات شده و جزئی شدنش نیاز به تفسیر دارد. ۲. بکارگیری سبکی خاص در بیان مطالب قرآن نیاز به تفسیر دارد.
۳. معرفی جهان های فراطبیعی و موجودات مثل جن و فرشته نیاز به تفسیر دارد. ۴. عمق نامحدود مطالب قرآن نیاز به تفسیر دارد.
۵. جهان شمولی و ابدیت و تغیر با زمان نیاز به تفسیر دارد. ۶. اشاره ها، نشانه ها، کنایه ها، نیاز به تفسیر دارد.

۱۳- نشانه های افراد بهشتی (خوش اخلاقی):

۱. وجه منبسط : چهره ای باز، لبانی خندان ۲. لسان فصیح : زبانی نرم و ملایم ۳. قلب رئوف : دلی مهربان

۱۴- تفسیر به رای چیست؟ عواملش را بنویسید؟

- یعنی بر حدس و گمان و نظر خود برداشت کردن - ۱. تکیه بر حدس گمان در تحلیل معنای آیات ۲. گرایش های شخصی و مذهبی و منیت ها ۳. علم زدگی تکیه بر فرضیه های علمی، بدون توجه به اصول و شرایط

۱۵- اراده تکوینی با اراده تشریحی چه فرقی دارد؟

تکوینی: یعنی شخص به طور مباشره ای تصمیم بر کاری میگیرد مثل اراده خدا بر خلقت انسان. تشریحی: تصمیم بر اجرای کاری توسط دیگران ؛ مثلا من به شما میگویم: تخته را پاک کن.

۱۶- اراده: توانایی بر انجام یک کار عقل: درک و فهم قدرت: توانایی خالقیت: ایجاد کننده ، به وجود آورنده

۱۷- ثمرات پیوند قرآن و عترت را نام ببرید؟

۱. تامین حضور همیشگی انسان کامل به عنوان اسوه ۲. تبیین و تفسیر صحیح آیات قرآن ، متناسب با نیازهای جدید مسلمانان

۱۸- ترجمه: « قل سیروا فی الارض فانظروا کیف بدا الخلق... »

روی زمین گردش کنید و نگاه کنید خدا چه چیزهایی خلق کرده بعد عبرت بگیرید.

۱۹- صفات خداوند از نظر حضرت ابراهیم(ع) را نام ببرید؟

۱. اثر بخش باشد. ۲. اثر بخشی او دائمی باشد. ۳. موجودات اثر پذیر در محضرش باشند. ۴. تاثیراتش بیشتر و عمیق تر از مؤثران دیگر باشد.

۲۰- مهمترین روش های تفسیر را نام ببرید؟

۱. تفسیر اجتهادی ۲. تفسیر موضوعی ۳. تفسیر فقهی ۴. تفسیر قرآن به قرآن ۵. تفسیر ترتیبی

۲۱- پندارهای غلط در مورد اخلاقی زیستن را نام ببرید؟

۱. خلق و خوی انسان تغییر نا پذیر است. ۲. اخلاقی زیستن با آزادی انسان ناسازگار است. ۳. اخلاقی زیستن مستلزم از بین رفتن غضب و شهوت در انسان میشود.

۲۲- تفقه: دانستن (مفاهیم قرآن) آگنه: پوشاندن(محفوظ داشتن) یعمهون: کوری ، بی بصیرتی مطففین: کم فروشان خالص: خالی از عیب و آلودگی

۲۳- جواب امام صادق به کسی که پرسید " آیا تمام شیعیان وارد بهشت میشوند؟ " چه بود؟

همه ی شما به شفاعت پیامبر میرسید، اما در مورد برزخ از شما میترسم.

۲۴- ترجمه: « کنا نکذب بیوم الدین حتی انا ان الیقین... »

روز قیامت را دروغ شمردیم تا مرگ ما فرا رسید. - از ویژگی های قیامت کنار رفتن پرده ها از جلوی چشم هاست.

۲۵- عالم لاهوت: یعنی ذات واجب الوجود دارای همه صفات کمالی است که در آن مرتبه از وجود آنچه هست ، یک وجود اطلاق است چون ذات حق محیط بر همه ی عوامل پائین تر است و ذره ای از وجود از احاطه ی قیومی او بیرون نیست این عالم لاهوت است. عالم ملکوت خدا عالم ملکوت: عالمی که روح در آنجا نگهداری میشود را عالم ملکوت گویند. عالم برزخ: فاصله دنیا و قیامت برزخ است. عالم قیامت: حسابرسی به اعمال

۲۶- سه مورد از آثار انکار جهان آخرت را نام ببرید؟

۱. غرق شدن در گناه / غوطه ور شدن ۲. عدم فهم عمیق و بی علائگی ۳. زینت اعمال / کوری باطن

۲۷- تاثیرات یادآوری جهان آخرت را نام ببرید؟ ۱. دستیابی به مقام اخلاص ۲. استقامت و انجام عمل صالح

۲۸- لهُو: بی هدف ، بیهوده باطل: بی مقصد وراء: پشت سر

۲۹- ترجمه: « یا ایها الانسان انک کادح الھی ربک کرحا فهله قید »

ای انسان حقا که تو به سوی خدا به سختی در تلاشی و او را ملاقات خواهی کرد.

۳۰- ترجمه: « و ما خلقنا السماء و الارض و ما بينها ذالک ظن الذین کفروا »

آسمان و زمین و آنچه میان این دو است بیهوده **ست**. این گمان کسانی است که کافر شدند.

۳۱- اهداف آفرینش جهان چیست؟

۱. خلقت جهان برای انسان ۲. دانش افزایی بشر؛ یعنی گره کارها در دست خداوند است. ۳. معاد و عدالت

۳۲- اهداف آفرینش انسان چیست؟ ۱. آزمایش ۲. عبادت ۳. ملاقات

۳۳- **طمع**: دیگران بخشی از مال و دارایی خود را به او ببخشند. **عجب**: خود پسندی، خود شیفتگی **غبطه**: دوست دارد نعمت دیگران را او هم داشته باشد.

۳۴- این روایت از کیست؟ تفسیر کنید. " اتخذوا لا هل فانها ارزقوا لکم ... "

این روایت از پیامبر میباشد. و تفسیرش این است که: ازدواج کنید باعث فراوانی روزی شما خواهد شد.

۳۵- ویژگی همسر خوب از نگاه قرآن و روانشناسان را نام ببرید؟

۱. مومن و خودباور باشد. ۲. عفت و پاکدامنی به همراه جمال و کمال ۳. هم کفو (مثل هم) و نیک خو باشد.

۳۶- عبارت: " النکاح سنتی فمن رغب عن سنتی فلیس منی " از کیست؟

ازدواج سنت من است هر کس از این روش روبرگرداند از من نیست. پیامبر اکرم (ص)

۳۷- امام صادق (ع) در مورد کسی که از ترس فقر ازدواج نمیکند چه میگوید؟

هر کس از ترس فقر ازدواج نکند به خدا بدگمان شده است؛ بدگمانی گناه بزرگی است.

۳۸- « أن خلق لکم من انفسکم أزواجاً لتسکنوا الیها و جعل بینکم مودة و رحمة » از عبارت ذکر شده چه میفهمید؟

۱. از اول آیه میفهمیم که همسر یکی از نشانه های قدرت است؛ پس جای شکر دارد و لذت انسان در جنس مخالف است.
۲. زن و مرد از یک گوهر و از یک جنس اند. ۳. حکمت ازدواج آرامش در کنار هم است؛ کسی که ازدواج نمی کند آرامش خود را به خطر می اندازد. ۴. از آخر آیه میفهمیم در کنار هم بودن و در غم و شادی هم شریک بودن محبت ویژه ای می طلبد.

۳۹- روش قرآن در برخورد با غریزه ی جنسی قبل از ازدواج چیست؟

۱. ضرورت حفظ پاکدامنی ۲. فرمان به پدر و مادر برای محیا ساختن زمینه ی ازدواج ۳. دعوت از زنان و دختران و مردان برای حفظ پوشش و پرهیز از زینت گرایی

۴۰- ترجمه: « من زوج اعزباً کان من ... » هر کس مقدمات ازدواج کسی را فراهم کند، خدا به او مهربان مینگرد.

۴۱- اهمیت به ازدواج از دیدگاه قرآن و روانشناسان را تحلیل کنید؟

۱. ازدواج سنت رسول اکرم (ص) است چون محکم ترین بنیاد است. ۲. کسب روزی با ازدواج عاقلانه مقدرتر است. ۳. ازدواج زمینه بدست آوردن نیمی از دین است؛ نیم دیگر با پرهیزگاری است. ۴. دختران و پسران به مصابه میوه درختان هستند باید به موقع چیده شوند. ۵. برای هرکس که باعث ازدواج دیگران شود پاداش و عده داده شده است. ۶. هرکس تا آخر عمر ازدواج نکند، لحظه مرگ بدترین مرده است.

۴۲- **علم لدنی**: دانشی که خدا به انسان می آموزد بون زحمت؛ مثل صحبت کردن عیسی در گهواره **مضغه**: گوشت جویده شده **خشیه**: ترس **علقه**: لخته خون **لقاح**: تولید مثل **تفقه**: کسی در طلب چیزی باشد و در آن تخصص یابد.

۴۳- منظور از حرکت وضعی، انتقالی و درونی خورشید چیست؟

۱. وضعی: زمین به دور خود میچرخد ۲. انتقالی: حرکت طولی خورشید به سمت ستاره ای معین ۳. درونی: یعنی در خورشید انفجارات هسته ای صورت می گیرد تا انرژی نور و گرما تولید کند؛ (همین انفجارات باعث زیر و رو شدن مواد مذاب داخل خورشید می شود که گاه تا کیلومترها پرتاب میشود.)

۴۴- ترجمه: « هل یتوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون » آیا کسانی که میدانند با آنهایی که نمیدانند برابرند.

۴۵- چهار مورد بیکار همه جانبه با بی سوادی را نام ببرید؟

۱. تحصیل علم، زمان و مکان خاصی نمی شناسد. ۲. از هر کس که ممکن است کسب دانش کنید. ۳. احتکار علم ممنوع است. ۴. فرا گرفتن دانش بر همه کس لازم است.

۴۶- اشارات علمی شگفت آور قرآن را نام ببرید؟

۱. پیدایش حیات از آب ۲. چگونگی پیدایش جهان ۳. حرکت زمین ۴. ممنوعیت شراب خواری و اعلام زبان های آن.

۴۷- اشارات معجزه آور قرآن را نام ببرید؟

۱. نیروی جاذبه (سوره رعد ، آیه ۱۳) ۲. حرکت خورشید (سوره یس ، آیه ۴۸) ۳. زوجیت (سوره رعد ، آیه ۳) ۴. لقاح (سوره حجر ، آیه ۲۲) ۵. چپش مراحل آفرینش انسان ۱۲ ، انسان را از عصاره ی گل آفریدیم ، بعد نطفه شد ، بعد علقه ، بعد مضغه و بعد استخوان پوشانیدیم.

۴۸- بهداشت روان ، فشارهای روانی و اضطراب چیست؟

۱. بهداشت روان : سلامت فکر، نشان دادن وضع مثبت ۲. فشارهای روانی : فشارهایی که از خارج و محیط افراد بر فرد تحمیل میشود. ۳. اضطراب : یک حالت احساسی هیجانی است که از ویژگی آن حالت بی قراری ، دلواپسی با اتفاقات زمان و مکان تناسب ندارد.

۴۹- تفکر رهبانی چه نوع تفکری است؟ گوشه نشینی ، ترک دنیا ، چشم پوشی (از لذت های دنیایی)

۵۰- چند نوع بیماری درمان پذیر از دیدگاه قرآن به همراه راه کارشان را نام ببرید؟

۱. بیماری فکری عقیدتی ، مثل: کفر ، درمانش : توجه ۲. بیماری های اخلاقی ، مثل: حسد و شهوت ، درمانشان : پیش گرفتن اخلاص ۳. بیماری های اجتماعی مثل : جهل و فقر ، درمانش: دانش افزایی

۵۱- سه مورد از عوامل فشارهای روانی را نام ببرید؟

۱. بحران های خانوادگی مثل طلاق ۲. برهم خوردن تعادل حیاتی بدن ۳. باورهای اعتقادی مثل مرگ.

۵۲- راهکارهای رفتاری برای تامین بهداشت روانی را نام ببرید؟ ۱. نماز ۲. قرآن ۳. دعا

۵۳- چهار مورد از راه کارهای عاطفی تامین کننده بهداشت روان را بنویسید؟

۱. محبت به پدر و مادر ۲. دید و بازدید ۳. توبه ۴. صبر

۵۴- راه کارهای بهداشت روانی در حوزه اجتماع چیست؟

۱. ازدواج ۲. حمایت از یتیمان ۳. سالم سازی محیط با امر به معروف و نهی از منکر ۴. حمایت از اقشار آسیب پذیر

۵۵- منظور از میثاق غلیظ در پیمان ازدواج چیست؟

همان تعهد و علقه (گره) ای است که مرد و زن با بستن عقد نکاح استحکام می بخشند.

۵۶- ترجمه: « و علی المولودله رزقهن و کسو تهن بالمعروف لا تکلف ... »

خوراک و پوشاک بطور شایسته به عهده پدران است . خدا هیچ کس را بیشتر از وسعش تکلیف نمی کند.

۵۷- خصوصیات انسان ها از دیدگاه امام صادق برای اداره منزل :

۱. خوش اخلاق باشد ۲. خوش رفتار باشد ۳. غیرت بر حفاظت از خانواده داشته باشد. ۴. مدیریت اقتصادی داشته باشد.

۵۸- شورا : مشورت کردن مَوْسَع : کسی که توان مالیش خوب است. مقتر : تنگ دست تخریب : سرزنش سینه : بدی ها ناشزه : زنی که حقوق ناشی از نکاح را انجام نمی دهد. روحیات اخلاقی وراثتی : اخلاقیاتی هستند که از پدر و مادر و جد به ما میرسد. روحیات اخلاقی اکتسابی : اخلاقیاتی هستند که از اطراف به ما میرسد. کظم غیظ : فرو بردن خشم محسنین : نیکوکاران

۵۹- حقوق متقابل همسران نسبت به هم : ۱. مهرورزی با قلب ، زبان و عمل ۲. همدلی و همراهی ۳. تأمین نیازهای اقتصادی زندگی مشترک ۴. تمکین نیازهای جنسی طرفین

۶۰- امام سجاد در باره ی مهرورزی و همسران چه میگوید؟

" خداوند او را مایه آرامش تو قرار داده ، با او مهربان باش - پیامبر اکرم (ص) نیز میفرماید : خوش اخلاق ترین مردها ، بهترین مردهاست.

۶۱- منظور از رفتار عادلانه و محسنانه چیست؟

- رفتار عادلانه یعنی رعایت حق دیگران را میکند. - رفتار محسنانه هم رعایت میکند ، هم حق کسی را ضایع نمیکند.

" برای پخته شدن کافیس که هنگام عصبانیت از کوره در نروید! "

۶۲- ترجمه : « فلا تقل لهما اف و لا تنهرهما » به پدر و مادر احترام بگذارید و با سخنان خوب با آنها صحبت کنید.

۶۳- سه مورد از روابط اجتماعی عادلانه : ۱. صداقت و یک رنگی ۲. خوش رویی و خوش اخلاقی ۳. گذشت و ایثار

۶۴- سنت : روش سیره : حالت ، عرف ، هیئت ، طریقه تمحیص : جدا کردن خوبان از بدان ، جداسازی

۶۵- ویژگی های سنت الهی را بطور اختصار نام ببرید : ۱. فراگیری ۲. ثبات و ماندگاری ۳. کمال خواهی ۴. هدفمندی

۶۶- منظور از برهان ائی و برهان لیمی چیست؟

لیمی : از علت به معلول میرسیم. مثال: آب کنزی میجوشد، هر آب جوشی بخار میشود، پس آب کنزی بخار میشود.
ائی : از معلول به علت میرسیم. مثال : از مکانی دود بلند میشود ، پس دلایل وجود آتش است.

۶۷- منابع اجتهاد را نام ببرید؟ ۱. قرآن ۲. سنت ۳. اجماع ۴. عقل

۶۸- چهار چیز موجب خوشبختی انسان است ، آنها را نام ببرید؟ (از پیامبر اکرم (ص))

۱. درآمدش از شهر خودش باشد. ۲. همنشینانش شایسته باشند. ۳. همسرش پارسا باشد. ۴. فرزندانش نیکوکار باشند.

۶۹- ترجمه : « لسان جرمة صغیر ، جرمة کبیر ... » زبان جرّمش کوچک اما جرّمش بزرگ است.

۷۰- شش مورد از عیوب زبان را نام ببرید ؟

۱. مسخره کردن ۲. تهمت زدن ۳. اشاعه دادن کارهای زشت ۴. دروغ گفتن / بد دهانی ۵. غیبت کردن ۶. دیگران را با نام های زشت خواندن

۷۱- دو دلیل برای بخشش از یکدیگر:

۱. انسان همواره در معرض خطاست ، به همان اندازه که خدا از خطاهای ما میگذرد ما نیز میبایست از خطاهای همدیگر چشم پوشی کنیم.
۲. یا ما برادران دینی هم هستیم یا هم نوعیم ، همین اقتضا میکند همدیگر را ببخشیم و از خطاهای هم چشم پوشی کنیم.

۷۲- آثار گذشت را نام ببرید؟ ۱. طول عمر ۲. پاداش ۳. عزت و سرافرازی ۴. جذب مردم ۵. از میان رفتن کینه ها

۷۳- منظور از قول سدید چیست؟ شرایط آن را بنویسید؟

قول محکم ، درست و استوار قول سدید است. شرایطش: ۱. مطابق با واقع باشد. ۲. بیهوده نباشد. ۳. پیامد نامناسب نداشته باشد.

۷۴- شرایط سخن خوب از دیدگاه قرآن را نام ببرید؟

۱. از روی علم و آگاهی باشد. ۲. به جا سخن بگوید. ۳. به اندازه سخن بگوید. ۴. سخنش پیامدهای بد نداشته باشد.

۷۵- ترجمه : « قدر رجل علی قدر همته و همته علی قدر غیرته »

ارزش مرد به اندازه همت اوست و همت او به اندازه غیرتش است.

همت بلند آئی که مردان بزرگ ؛ همت بلند به پای رسیدند

اگر سفره و سنگ در مسیر رودخانه نباشند صدای آب هرگز زیبا نخواهد شد ، همیشه ممنون لفظات سفت زندگی باشید.